

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **“ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ АНГЛОМОВНОГО
ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ ЖАНРУ ФЕНТЕЗИ
(на матеріалі роману Урсули Ле Гуїн “Чарівник Земномор’я)”**

Виконала: студентка 2 курсу групи Angb1-M17
Спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська),
додаткова спеціальність 014 Середня освіта
(Мова і література (німецька)

КОНТРУЛЬ ІРИНА АНАТОЛІЇВНА

Керівник: БАРБАНЮК О. О.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови

Рецензент: ЛІВІЦЬКА О. В.,
кандидат філологічних наук,
асистент кафедри іноземних мов

Кам'янець-Подільський – 2018 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД ЯК РЕТРАНСЛЯТОР КУЛЬТУРИ	7
1.1 Еволюція поняття “перекладу” та його видів	7
1.2 Художній переклад та його специфіка	15
1.3 Адекватність і еквівалентність як центральні теорії художнього перекладу.	21
1.3.1 Еквівалентність і адекватність перекладу та шляхи їх досягнення..	21
1.3.2 Типи еквівалентності.....	34
1.3.3 Безеквівалентний лексичний потенціал у художньому перекладі ...	39
1.4 Художній текст жанру фентезі та його особливості	44
1.5 Переклад творів жанру фентезі. Основні стратегії та труднощі.....	49
Висновки до розділу	54
РОЗДІЛ 2 БЕЗЕКВІВАЛЕНТНИЙ СВІТ ФЕНТЕЗІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ТРАНСЛЯЦІЇ	57
2.1 “Чарівник Земномор'я” Урсули Ле Гуїн як класичний приклад творів жанру епічного фентезі	57
2.2 Застосування перекладацьких трансформацій з метою досягнення еквівалентності художнього перекладу	60
2.3 Гіперреалії як частина відображеної безеквівалентної дійсності.....	64
2.4 Перекладацька еквівалентність гіперреалій магічного світу Урсули Ле Гуїн.....	74
Висновки до розділу	84
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	89

ВСТУП

Одним із найважливіших шляхів взаємодії національних культур, власне як і дієвих способів міжкультурної комунікації є переклад. Водночас, це процес збагачення власної культури через ознайомлення із здобутками культурного, політичного, економічного, естетичного розвитку інших етносів у процесі міжмовного спілкування, навчанні та вивченні іноземних мов.

Існує безліч критеріїв відносно способів трансляції складових елементів однієї мови на іншу, попри це завданням перекладача є якомога ближче до оригіналу передати зміст тексту, враховуючи стилістичні, семантичні та культурні особливості першотвору.

Переклад художніх текстів відрізняється від інших видів різноманітним засобів та неоднозначністю змістового наповнення. Ступінь спільності змісту оригіналу та його перекладу визначають поняття *еквівалентності* і *адекватності*. Для художнього перекладу центральним феноменом є еквівалентність, яка, попри чисельні дослідження, і до сьогодні є досить суперечливим і недостатньо вивченим поняттям в перекладознавстві.

Перекладацькій еквівалентності присвятили свої ґрунтовні дослідження такі видатні науковці, як: Л. С. Бархударов [5], С. І. Влахов [18], Р. Зорівчак [27], Дж. Катфорд [78], Т. Р. Кияк [30], В. Комісаров [32], І. Корунець [35], Я. Рецкер [55], А. Федоров [67], С. П. Флорін [18], та інші. Однак, не зважаючи на значну кількість праць, уніфікованих позицій щодо визначення головних ознак та вимог еквівалентності, власне як і дефініції самого поняття, допоки немає.

У теорії перекладацької еквівалентності чільне місце займає безеквівалентна лексика, яка є складовою образності тексту та несе емоційно-експресивний підтекст. Така лексика слугує для номінації понять

та реалій, не має точних лексичних відповідників у соціокультурних парадигмах інших мов. Одним з літературних жанрів, в якому безеквівалентна лексика створює ефект надреальності, гіперреальності є фентезі. Трансляція фентезійної безеквівалентної лексики викликає неабиякі труднощі, адже – це авторські неологізми, не притаманні об'єктивній реальності, що потребують особливого підходу до їхнього інтерпретування та, звісно, адекватного перекладу.

Проблема перекладу реалій в художньому тексті, а саме “авторських реалій” творів жанру фентезі, власне як і визначення ступені еквівалентності їх трансляції вимагає детального дослідження, що і обумовило **актуальність** нашого дослідження.

Метою дослідження є з'ясування ступеня перекладацької еквівалентності художнього тексту жанру фентезі.

Досягнення визначеної мети передбачає реалізацію таких **завдань**:

- розглянути особливості художнього перекладу;
- з'ясувати засоби досягнення адекватності й еквівалентності художнього перекладу;
- виділити характерні риси художнього перекладу творів жанру фентезі;
- виявити особливості поняття безеквівалентної лексики;
- визначити трансформаційні засоби перекладу реалій і авторських неологізмів у романі Урсули Ле Гуїн “Чарівник Земномор'я”;
- проаналізувати ступінь еквівалентності нереального світу на матеріалі україномовного перекладу А. Сагана.

Об'єктом дослідження є перекладацька еквівалентність, як ключова категорія перекладознавства.

Предметом аналізу є шляхи трансляції гіперреалій англomовного тексту фентезі українською мовою.

Дослідження здійснено **на матеріалі** роману Урсули Ле Гуїн “A Wizard of Earthsea” та його україномовної версії перекладача А. Сагана “Чарівник Земномор'я”.

Методи дослідження. На початковому етапі, при опрацюванні теоретичного матеріалу, його класифікації, узагальненні та інтерпретації застосовувався *описовий метод*; на другому етапі, виявлення авторської безеквівалентної лексики здійснювалося *методом контекстуально-інтерпретаційного аналізу*; на третьому етапі використано *метод суцільної вибірки*, елементи *статистичного методу*; *процедура кількісного аналізу* забезпечила об'єктивність здобутих результатів; *метод моделювання* застосовувався на етапі створення схем на позначення класифікацій гіперреалій фентезійного світу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що в роботі вперше узагальнено і систематизовано наявні позиції щодо поняття еквівалентності; запропоновано оновлене визначення реалій фентезійного світу як “*гіперреалії*”; з'ясовано та скласифіковано гіперреалії за предметною ознакою; змодельовано авторський безеквівалентний світ та проаналізовано шляхи досягнення еквівалентності при його перекладі.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у можливості їхнього подальшого використання у вивченні особливостей теорії та практики перекладу художніх текстів.

Апробація роботи. Результати дослідження були оприлюднені у збірнику матеріалів VI Міжнародної студентської інтернет-конференції “English in Interdisciplinary context of Life-long Education” (12–20 квітня 2018р.), а також викладені в статті “Перекладацька еквівалентність гіперреального світу творів жанру фентезі”, поданій до друку у збірці студентських робіт XVI Міжнародної студентської інтернет-конференції “Мова, освіта, культура: інтеграційні тенденції в сучасному світі” 4 грудня 2018 р.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження; ступінь розробленості проблеми; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, дослідження, його теоретичні основи; розкрито наукову новизну і практичне значення дослідження, особистий внесок здобувача; відображено апробацію і впровадження результатів дослідження.

У **першому розділі** узагальнено і систематизовано погляди теоретиків перекладознавства стосовно власне перекладу, а також його особливого виду – художнього перекладу; охарактеризовано сучасний стан проблеми перекладацької еквівалентності та адекватності, а також вказано на особливості перекладу творів жанру фентезі.

У **другому розділі** визначено трансформаційні засоби перекладу фентезійних реалій у романі Урсули Ле Гуїн “Чарівник Земномор’я”; досліджено та скласифіковано, а також схематично представлено безеквівалентний лексичний потенціал твору; проаналізовано ступінь еквівалентності гіперреального світу на матеріалі україномовного перекладу А. Сагана.

У **висновках** проаналізовано та зафіксовано здобуті результати дослідження.

Список використаних джерел становить 88 позицій та 2 джерела ілюстративного матеріалу.

Серед класичних і, водночас, новаторських представників фентезі – Урсула Ле Гуїн – американська письменниця жанру, яка здійснила значний внесок у розвиток його традицій та збагатила власними літературними творами. В основі її роману “Чарівник Земномор'я” (“A Wizard of Earthsea”) зображено самоусвідомлення та поступове становлення головного героя Геда як Мага. Магія в Земномор'ї постає як основа буття, володіння якою мають тільки обрані – ті, хто знає Істинні імена предметів і явищ навколишньої дійсності, завдяки чому здатні впливати на хід подій.

Явища навколишньої дійсності позначаються реаліями, своєрідними лексичними одиницями, що позначають феномени культурно-історичного та суспільного значення, не притаманні представникам інших спільнот. За загальновідомою класифікацією С. Влахова та С. Флоріна виділяють п'ять основних груп реалій: географічні, етнографічні, суспільно-політичні, етнічні, реалії на позначення культурних та мистецьких особливостей.

Досліджуючи світ реалій (гіперреалій) магічного світу Урсули Ле Гуїн встановлено, що у романі “Чарівник Земномор'я” відображено **250** лексичних одиниць безеквівалентної лексики, з перевагою географічної та етнічної груп. Беззаперечним є той факт, що письменниця, створюючи свою власну реальність з незвичайними представниками флори та фауни, природними об'єктами, що існують тільки у її “Всесвіті”, намагається перенести читача у інший, відмінний від реального, світ. Аналогічна ситуація і з представниками зображених місцин, їхніми національними ознаками – національними іменами, прізвишками.

Отож, відповідно до характерних рис жанру фентезі, невід'ємним елементом творів є наявність авторських неологізмів, які вказують на неіснуючі в реальному світі феномени та відіграють вирішальне значення в момент сприйняття літературної праці читачами. Саме тому вивчення способів трансляції безеквівалентної лексики набуло величезного значення.

Серед класифікацій, запропонованих вітчизняними й іноземними дослідниками перекладознавчої науки А. Саган у процесі створення україномовної версії роману застосував передусім такі прийоми, як: транскодування, калькування, експозиція, генералізація, конкретизація відносно лексичного компонентів твору. Засоби по буквеній передачі структури лексеми та дослівної трансляції семантичного значення домінують серед інших способів та видів трансформацій, що вказує на бажання перекладача донести первинний задум автора. Адже, кожна назва несе у собі певне семантичне навантаження та визначається конкретним функціональним значенням у процесі розкриття сутності позначених об'єктів.

ВИСНОВКИ

Переклад художніх творів вважають одним із найскладніших різновидів процесу передачі текстів між декількома мовними системами, оскільки цей вид трансляції вимагає перенесення формального й змістового складників об'єкту перекладу. Перекладач не просто передає експліцитну форму обраних елементів, а й їхнє імпліцитне значення, за допомогою чого достовірно транслюється аспект ідейності й образності.

Характерною ознакою, вартою уваги, вважають діалектичне поєднання свого та чужого у процесі перекладу літературних творів, що вимагає досягнення таких ознак як адекватність (функціонально-стилістична відповідність) та еквівалентність (комунікативно-структурна).

У художньому тексті, власне у творі жанру фентезі, переважає відносна еквівалентність у зв'язку з структурними відмінностями у мовних системах, соціокультурних феноменах, сприйнятті перекладачем тексту оригіналу та його інтерпретації. З-поміж трьох основних типів явища еквівалентності у творах вказаного жанру спостерігається тенденція домінуючої позиції безеквівалентної лексики.

Відповідно до жанрових особливостей, письменники створюють унікальний, ірреальний світ, в якому відбувається трансформація існуючої дійсності у ході поривань фантазії майстрів слова. Таким чином, твори сповнені онімів на позначення вигаданих об'єктів художньої дійсності, які є віддзеркаленням авторського світогляду.

Дане дослідження проведено на матеріалі роману "A Wizard of Earthsea" американської письменниці Урсули Ле Гуїн та україномовної версії твору "Чарівник Земномор'я", створеної перекладачем А. Саганом. Проаналізувавши теоретичний матеріал відносно особливостей ідейно-структурної композиції, змістового наповнення та методів трансляції цих аспектів оригінального тексту, застосували отримані знання на практиці.

Методом суцільної вибірки було сформовано список лексем-реалій на позначення предметів та явищ, що існують тільки на сторінках книги

письменниці (**250 лексичних одиниць**). Орієнтуючись на відому класифікацію дослідників перекладознавчої науки С. Флоріна та С. Влахова, були згруповані усі елементи відповідно до предмету позначення. У результаті було отримано **103** лексеми на позначення географічних об'єктів, **44** лексеми, що вказують на етнічну приналежність героїв роману, **32** етнографічні реалії, **36** референтів мистецько-культурного спрямування й **35** слів із семантикою суспільно-політичного характеру.

З метою визначення перекладацьких засобів, використаних для трансляції англomовного світу українською мовою, розглянуто кожен з еквівалентних конструкцій, запропонованих у перекладі та досліджено вибір прийому за допомогою контекстуально-інтерпретаційного аналізу. Було з'ясовано, що з-поміж загальновідомих перекладацьких трансформацій для перенесення реалій та авторських неологізмів, А. Саган здебільшого застосовує спосіб калькування, транскрипції й транслітерації, лексичні трансформації – генералізація та конкретизація значень, експлікація або описовий переклад. Задля відображення художнього світу роману, якнайближче до варіанту, запрограмованого письменницею, перекладач застосовує прийом калькування відносно більшої частини безеквівалентної лексики твору – **39 %** від загальної кількості лексем на позначення реалій, серед яких провідне місце посідає трансляція етнографічної та географічної груп. Відтворення оригіналу засобами рідної мови за аспектом зовнішньої форми лексеми – транслітерації – посідає наступний щабель за кількістю застосування до елементів твору (**35%**), зокрема географічних й етнічних реалій. Антропоніми й топоніми передано способом транскрибування, що дозволяє читачу зануритись у незвичайне середовище, що відображає унікальний колорит народів вигаданого світу. Інші прийоми застосовуються досить рідко: описовий переклад охоплює **6%** лексичних одиниць на позначення незвичайних предметів та явищ, метод генералізації становить **3%**, а конкретизації – **4%**.

Отже, у ході нашого дослідження було проаналізовано ступінь еквівалентності нереального світу жанру фентезі та шляхи її досягнення, використані в україномовному варіанті роману за А. Саганом і визначено його як безеквівалентний.

Отримані результати відкривають перспективи для подальшого вивчення безеквівалентних лексичних одиниць та способів їхньої трансляції на матеріалі інших творів письменниці Урсули Ле Гуїн або версій україномовного перекладу інших перекладачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева И. С. Введение в перевод введение: учеб. пособ. 3-е издание. Москва : Академия, 2004. 352 с.
2. Андрієнко Т. П. Когнітивні чинники, що визначають вибір стратегії перекладу. *Філологічні трактати*. Суми : СумДУ, 2012. № 3, т. 4. С. 5–12.
3. Андрієнко Т. Інтеракційна модель перекладу. *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах*. 2016. №34. С. 6–16. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/go/article/viewFile/11452/15150> (дата звернення: 17.04.2018).
4. Барбанюк О. О. Лінгвосеміотичні характеристики гіперреальності в англomовному художньому тексті жанру фентезі (на матеріалі творів Урсули Ле Гуїн циклу "Земномор'я") : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук : 10.02.04 / Київ. нац. лінгвіст. ун-т. Київ, 2011. 20 с.
5. Бархударов Л. С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). Москва : Международные отношения, 1975. 240 с. URL: http://www.studmed.ru/barhudarov-ls-yazyk-i-perevod-voprosy-obschey-i-chastnoy-teorii-perevoda_e2ae60281a0.html (дата обращения 22.01.18)
6. Беликов С. В. Жанр «фэнтэзи» как объект концептуально-семантического исследования. URL: http://www2.pglu.ru/upload/iblock/3f8/uch_2008_ii_00002.pdf (дата обращения 11.11.2018).
7. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій доопрацьований та доповнений. Кіровоград : РВВ КДПУ ім.В. Винниченка, 2013. 200 с.
8. Бовсунівська Т. В. Теорія літературних жанрів : підручник. Київ : Київський університет, 2009. 519 с.
9. Божко К. М. Квазиреалии мира фэнтэзи, их классификация и роль в воздействии текста перевода на получателя. *Научно-технические*

ведомости СПбГПУ. Сер. Гуманитарные и общественные науки. Санкт-Петербург, 2011. № 3. С. 188–190.

10. Бондина Е. С. К типологии жанра фэнтези. *Пограничные процессы в литературе и культуре* : сб. статей по материалам Междунар. науч. конф., посвященной 125-летию со дня рождения Василия Каменского (17–19 апр. 2009 г.). Пермь : ПГУ, 2009. С. 135–137.

11. Брандис Е. П. Миры Урсулы Ле Гуин. URL: https://royallib.com/read/brandis_evgeniy/miri_ursuli_le_guin.html# (дата звернення: 23.08.2018).

12. Бугулов И. Н., Шевченко О. Ф. Особенности передачи слов-реалий в переводах англоязычной литературы развивающихся стран. *Теория и практика перевода*. Вип. 12. Киев : Висшая школа, 1985. С. 106–109.

13. Буйвол О. В. До проблеми жанрової класифікації фентезі. *Мова і культура*. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2009. Вип. 11. С. 238–241.

14. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кримець О. М. Фахова українська мова : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 272 с.

15. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура : монография. Москва : Индрик, 2005. 1040 с.

16. Вине Ж.-П., Дарбельне Ж. Технические способы перевода / пер. с франц. Г. Туровера. *Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике* : сб. статей / отв. ред. В. Н. Комиссаров. Москва : Международные отношения, 1978. С. 157–167.

17. Виноградов В. С. Введение в переводоведение: общие и лексические вопросы. Москва : Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.

18. Влахов С. И., Флорин С. П. Непереводимое в переводе. Москва : Р. Валент, 2009. 360 с.

19. Волошина А. Безеквівалентна лексика близькоспоріднених мов: проблема семантичної структури. *Наукові записки. Вип. XXVI. Серія:*

Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2000. С.56–64.

20. Гаврилов М. В., Климов В. А. Информатика и информационные технологии : учеб. для приклад. бакалавриата 4-е изд., пер. и доп. Москва : Юрайт, 2014. 383 с.

21. Гарбовский Н. К. Теория перевода : учебник. Москва : Изд-во МГУ, 2007. 744 с.

22. Герцовська Н. О. Реалія як лінгвістичне явище. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2014. Вип. 12. С. 36–42. URL: http://www.irbisnbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Sdzif_2014_12_7 (дата звернення 19.09.2018)

23. Гордієнко Н. М. Поняття перекладацької еквівалентності як центральна проблема теорії художнього перекладу. *Філологічні науки : матеріали за 8-а міжнародна научна практична конференція «Найновите научни постижения»*. Т. 18. София : «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2012. С. 87–90.

24. Демецька В. В. Теорія адаптації в перекладі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філолог. наук : 10.02.16 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2008. 27 с.

25. Дерябина М. Ю. Особенности передачи английских имен собственных на русский язык: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. филол. наук : 10.02.20 / Сев.-Осетинский гос. ун-т. им. К. Л. Хетагурова. Владикавказ, 2005. 22 с.

26. Дюришин Д. Художественный перевод в межлитературном процессе. *Проблемы Особых межлитературных общностей* / под общ. ред. Д. Дюришина. Москва : Прогресс, 1993. 432 с.

27. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози) : монографія. Львів : Вид-во при ЛНУ, 1989. 216 с.
28. Илюхин В. М. Стратегии в синхронном переводе: на материале англо-русской и русско-английской комбинаций перевода : дис. ...канд. филол. наук : 10.02.20. Москва : МГЛУ, 2000. 206 с.
29. Кагарлицкий Ю. И. Фантастика ищет новые пути. *Вопросы литературы*. Москва : Известия, 1974. № 10. С. 159–178.
30. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 543 с.
31. Ковтун Е. Н. Художественный вымысел в литературе XX века : учеб. пособ. Москва : Высшая школа, 2008. 406 с.
32. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. 2-е изд., испр. Москва : Р. Валент, 2011. 408 с.
33. Комиссаров В. Н. Вклад Я. И. Рецкера в лингвистическую теорию перевода. *В кн.: Я. И. Рецкер. Теория перевода и переводческая практика*. Москва : Р. Валент, 2004. с. 213.
34. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2002. 280 с.
35. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2008. 512 с.
36. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2003. 448 с.
37. Кочерган М. П. До питання про безеквівалентну лексику і лакуни та способи їх компенсації. *Проблеми зіставної семантики* : зб. статей за доп. Міжнар. наук. конф. з проблем зіставної семантики 23–25 вересня 1999р. Київ : КДЛУ, 1999. С. 42–45.

38. Крупнов В. Н. Лексикографические аспекты перевода. Москва : ЛИБРОКОМ, 2009. 208 с.
39. Кушнір Л. О. Способи відтворення онімів і реалій в українських перекладах роману Дж. Р. Р. Толкіна «Володар Перснів». *Іноземна філологія*. Львів : Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2015. Вип. 128. С. 113–123.
40. Кушнір Л. О. Про відтворення «прмовистих» імен: протагоністи творів Дж. Р. Р. Толкіна в українських, російських і польських перекладах. *Мова і культура*. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. Вип. 18. Т. I (176). С. 463–471.
41. Латышев Л. К. Технология перевода. Москва : Академия, 2008. 320 с.
42. Литвин І. М. Перекладознавство : наук. посіб. Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
43. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 304 с.
44. Миньяр-Белоручев Р. К. Теория и методы перевода. Москва : Московский Лицей, 1996. 298 с.
45. Мирошниченко В. В. Авторська концепція художнього твору: онтогенез і експансія (на матеріалі англомовної та французької україніки) : монографія. Запоріжжя : ЗДУ, 2003. 283 с.
46. Новичков А. А. Передача антропонимов при переведі произведений жанра фэнтези. *Вестник Иркутского гос. лингв. ун-та. Серия «Филология»*. Иркутск : ИГЛУ, 2012. № 1 (17). С. 198–205.
47. Павлова Е. К. Языковая преемственность в процессе эвфемизации политич. реалий США. *Вестник Московского Ун-та*, 2000. №3. С. 19-20.
48. Пастрик Т. В. Психологічні особливості формування продуктивного білінгвізму у майбутніх перекладачів : автореф. дис. канд.

психол. наук : 19.00.07 / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2007. 19 с.

49. Переклад англо-мовної юридичної літератури : навч. посіб. / Черноватий Л. М., Карабан В. І., Іванко Ю. П., Ліпко І. П. Вид. 3-є, переробл. і допов. Вінниця : Нова Книга, 2006. 656 с.

50. Поздеева Е. В. Окказиональное слово: воспроизведение и перевод : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Пермский государственный университет им. А. М. Горького. Пермь, 2002. 20 с.

51. Поломских Е. Г., Барсукова В. В. Стратегии перевода (теоретические основы модуля) : учеб. модуль. Пермь : ПГНИУ, 2009. 255 с.

52. Полюжин М. М., Максимчук Н. М., Омельченко Л. Ф. Теорія і практика перекладу : навч. посіб. Київ : УМК ВО, 1991. 96 с.

53. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій. Харків : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2016. 116 с.

54. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2012. 376 с.

55. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика : Очерки лингвистической теории перевода. 2-е изд, стер. Москва : Р. Валент, 2007. 240 с.

56. Сапковский А., Станислав Бересь. История и фантастика. Москва : АСТ: Хранитель, 2007. 319 с.

57. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.

58. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 672 с.

59. Серов Н. В., Шевнин А. Б. Теория и практика перевода : пособие. Элиста : КГУ, 1979. 125 с.

60. Сидоренко С. І., Гудманян А. Г. Фаховий та художній переклад : теорія, методологія, практика : зб. наук. праць. Київ : Аграр Медіа Груп, 2014. 444 с.
61. Стасюк Б. В. Неповноеквівалентність власних назв (на матеріалі українського перекладу казкової повісті Дж. Р. Р. Толкіна «Farmer Giles of Ham»). *Наук. вісн. Херсонського держ. ун-ту. Серія Лінгвістика*. Випуск Х. Херсон : ХДУ, 2009. С. 209–214.
62. Стафеева Н. Ю. Особливості перекладу безеквівалентної авторської лексики у жанрі фентезі на матеріалі „Володар перснів Дж. Р. Р. Толкієна. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 14 (201). 2010. С. 24–27.
63. Солодуб Ю. П., Альбрехт Ф. Б., Кузнецов А. Ю. Теория и практика художественного перевода : учеб. пособ. Москва : Академия, 2005. 304 с.
64. Тихомирова О. В. Концептуальні проблеми перекладу творів Джона Толкіна. *Вісник Київ. лінгв. ун-ту. Серія Філологія*. 2001. № 1, т. 4. С. 232–238.
65. Томахин Г. Д. Реалии в культуре и языке. Реалия-предмет и реалия-слово. *Иностранные языки в школе*. Москва : Методическая мозаика. 2007. №8. С. 20–28
66. Тупиця О. В. Проблема відмежування поняття «безеквівалентна лексика». *Филологические науки*. № 35. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2007. С. 244–249.
67. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы) : учеб. пособ. Изд. 5-е. Москва : Филология Три, 2002. 416 с.
68. Хайруллин В. И. Лингвокультурологические и когнитивные аспекты перевода : дис. ... докт. филол. наук. : 10.02.20. Москва : МГЛУ, 1995. 46 с.
69. Чепурна М. І. Проблематика перекладу художніх творів. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 14 (201). Львів, 2010. С. 149–158.

70. Чередниченко О. І. Про мову і переклад : наук. видання. Київ : Либідь, 2007. 248 с.

71. Чернякова Ю. С. Способы достижения функциональной эквивалентности в переводе художественного текста (на материале английского и русского языков) : дис. канд. филол. наук. : 10.02.20. Москва, 2008. 185 с.

72. Черняховская Л. А. Смысловая структура текста и её единицы. *Вопросы языкознания*. Москва : Ин-т рус. языка им. В. В. Виноградова, 1983. № 6. С. 118–126. URL:

http://issuesinlinguistics.ru/pubfiles/1983-6_117-126.pdf (дата обращения 15.03.2018).

73. Швейцер А. Д. Теория перевода: статус, проблемы, аспекты. Москва : Наука, 1988. 215 с.

74. Шевцова О. В. Співвідношення перекладознавчих феноменів "адекватність" та "еквівалентність". *Мовні і концептуальні картини світу*. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка. 2012. №42. Ч.2. С. 443–450. URL:

http://philology.knu.ua/library/zagal/Movni_i_konceptualni_2012_42_2/443_450.pdf (дата звернення 12.07.2018).

75. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Алерта, 2011. 696 с.

76. Якимчук А. П. Лінгвокультурна комунікація як випробовування для перекладача. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2023/1/17.pdf> (дата звернення: 23.05.2018).

77. Яковенко О. К. Жанровые особенности фэнтези (на основе анализа словарных дефиниций фэнтези и научной фантастики). *Вестник Иркутского государственного лингвистического университета*. Иркутск, 2008. №1. С. 142–144.

78. Catford J. C. *A Linguistic Theory of Translation : An Essay in Applied Linguistics*. Oxford : Oxford University Press, 1965. 103 p. URL :

<https://archive.org/details/J.C.CatfordALinguisticTheoryOfTranslationOxfordUniversityPress1965> (Last accessed 13.11.2017)

79. Halliday M. A. K. Towards a theory of good translation. *Exploring Translation and Multilingual Text Production: Beyond Content*. Berlin : Mouton de Gruyter. 2001. pp. 13–18.

80. Hatim B., Munday J. Translation. An advanced Resource Book. New York : Routledge Taylor&Francis Group, 2004. 373 p.

81. Jakobson R. On linguistic aspects of translation. *On Translation*. Cambridge : Harvard University Press, 1959. pp. 232–239. URL: http://ls-tlss.ucl.ac.uk/course-materials/ELCS6078_73700.pdf (Last accessed 03.12.2018).

82. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 4th edition. New York : Routledge, 2016. 375 p.

83. Newmark, P. A textbook of translation. Harlow : Pearson Education, 2003. 292 p.

84. Nida E. The Nature of Translating. Eugene Nida. Vol. 2. Readings in General Translation Theory. *BBT Book Production Series*. Stockholm: September, 1997. P. 49–67.

85. Nida E., Taber C. R. The Theory and Practice of Translation. Leiden : The united bible societies. 2003. 219 p.

86. Nikolajeva M. Fairy Tale and Fantasy: From Archaic to Postmodern. Wayne 6: Marvels & Tale. 2003. Vol. 17, №1.

URL: <http://digitalcommons.wayne.edu/marvels/vol17/iss1/8>

(Last accessed : 28.05.2018).

87. Rabkin E. S. Fantastic worlds : myths, tales, and stories. Oxford : University press, 1979. 478 p.

88. Zelazny R. Fantasy and Science Fiction. Encyclopedia of Fantasy. Great Britain : Orbit, 1997. URL : http://sf-encyclopedia.uk/fe.php?nm=zelayny_roger
(Last accessed : 23.09.2018).

Джерела ілюстративного матеріалу

89. Ле Гуїн, Урсула. Чарівник Земномор'я: Фантастичний роман / пер. з англ. А. Сагана. Тернопіль : Навчальна книга, 2006. 672 с.

90. Le Guin, Ursula K. A Wizard of Earthsea. New York : Houghton Mifflin Harcourt, 2012. 240 p.